

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик**

М А Т Е Р І А Л И

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 23-24 квітня 2026 р.) 104 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Юшкевич Юлія Сергіївна – кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії, історії та політології Одеського національного економічного університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 14 від 28 травня 2026 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

23-24 квітня 2026 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Койчева Тетяна Іванівна – в.о першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Азовський Тимур Ігорович, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Філологія (перша-англійська, друга-німецька)» факультет іноземних мов, медіа та психології, Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса,

Петінова Оксана Борисівна, д. філос. н., професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

ІНФОРМАЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТІЇ

Актуальність теми зумовлена тим, що сучасний інформаційний простір став об'єктом інтенсивного протистояння, де дезінформація та пропаганда безпосередньо впливають на стійкість демократичних інститутів. Демократія, що ґрунтується на усвідомленому волевиявленні громадян, втрачає свою спроможність там, де суспільство не здатне відрізнити фактичні дані від маніпуляцій. Згідно з даними Індексу демократії The Economist, у світі спостерігається стійка тенденція до погіршення якості демократичних процедур, що корелює з поширенням дезінформаційних кампаній [6]. Відтак інформаційна грамотність населення перестає бути суто освітньою проблемою та виступає базовою умовою функціонування демократії. Метою цих тез є аналіз взаємозв'язку між рівнем медіаграмотності та здатністю демократичних систем протистояти внутрішнім та зовнішнім маніпулятивним впливам.

Російсько-українська війна актуалізувала проблему інформаційної безпеки як складової національної оборони. Як зазначає К. Дудка, медіаграмотність сьогодні є критичним елементом захисту критичного мислення громадянина, оскільки необізнана людина є найбільш вразливою ціллю для ворожих інформаційно-психологічних операцій [3]. Такі операції спрямовані на підрив довіри до виборчих процесів, дискредитацію державних інституцій та зниження суспільної підтримки сектору безпеки й оборони. У глобальному контексті дослідження The Economist фіксують, що погіршення стану демократії часто супроводжується активізацією зовнішніх дезінформаційних впливів, які використовуються автократичними режимами для послаблення політичних конкурентів [6]. Отже, інформаційні загрози є системними, і ключовою відповіддю на них має стати масова інформаційна грамотність.

Попри виклики воєнного часу, Україна досягла помітних успіхів у сфері медіаосвіти. Дослідження ГО «Детектор медіа» показує нерівномірність рівня медіаграмотності серед різних соціальних груп, що свідчить про наявність «інформаційного розриву» між державними службовцями та широкими верствами населення [1]. Такий стан створює ризики для демократії, адже легітимність влади у правовій державі базується на довірі громадян, яка неможлива без спільного розуміння інформаційного контексту. Позитивним прикладом системної роботи є проєкт ЦЕДЕМ та «Фільтр» у партнерстві з ЮНЕСКО, який демонструє ефективність цілеспрямованих просвітницьких кампаній [2]. Попри наявні успішні практики, їх масштабування на

загальнонаціональному рівні залишається нагальною потребою для зміцнення демократичних інститутів.

Важливим аспектом є кореляція між інформаційною грамотністю та ефективністю інструментів електронної демократії. Як зазначає Урядовий портал, створення нормативно-правової бази для е-демократії є необхідним, однак технічна реалізація без належного рівня цифрової та медіа-компетентності громадян не гарантує якості волевиявлення [4]. Електронне голосування, е-петиції або участь у бюджетуванні вимагають від громадянина здатності критично оцінювати великі масиви інформації. У цьому контексті просвітницькі проєкти набувають особливого значення. Зокрема, інтерактивний квіз «Демократія» від платформи Uchoose дозволяє в доступній формі підвищити обізнаність громадян щодо демократичних процедур та прав [5]. Впровадження подібних інструментів в освітні програми всіх рівнів є стратегічним завданням.

Висновки. По-перше, інформаційна грамотність є критичною умовою функціонування сучасної демократії. Суспільство, не здатне до верифікації даних, стає об'єктом маніпуляцій, що нівелює саму суть народовладдя. По-друге, Україна має позитивний досвід впровадження програм медіаграмотності (проєкти «Фільтр», Uchoose), однак нерівномірність рівня грамотності населення формує загрозу «інформаційного розриву» між елітами та суспільством [1; 2; 5]. По-третє, глобальні тенденції, зафіксовані The Economist, підтверджують, що інформаційна стійкість громадян є не лише внутрішньополітичним, а й зовнішньополітичним пріоритетом у протидії авторитарним впливам [6]. Перспективи подальших досліджень вбачаються у вивченні прямого впливу медіаграмотності на електоральну поведінку та рівень інституційної довіри.

Список використаних джерел:

1. ГО «Детектор медіа». Індекс медіаграмотності працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. 2025. 10 червня. URL: <https://detector.media/infospace/article/241566/2025-06-10-indeks-mediagramotnosti-pratsivnykiv-organiv-derzhavnoi-vlady-ta-mistsevogo-samovryaduvannya/> (дата звернення: 12.05.2026).
2. Детектор медіа. ЦЕДЕМ та «Фільтр» у партнерстві із ЮНЕСКО запускають кампанію з інфомедійної грамотності у воєнний час. 2024. 18 вересня. URL: <https://goo.su/Eqz4N> (дата звернення: 12.05.2026).
3. Дудка К. Війна за свідомість: медіаграмотність у боротьбі за національну безпеку. *Детектор медіа*. 2025. 5 серпня. URL: <https://detector.media/infospace/article/243171/2025-08-05-viyna-za-svidomist-mediagramotnist-u-borotbi-za-natsionalnu-bezpeku/> (дата звернення: 12.05.2026).
4. Урядовий портал. До 2020 року має бути створена вся нормативно-правова база для практичного впровадження е-демократії. *Uacrisis.org*. URL: <https://uacrisis.org/uk/62177-e-democracy> (дата звернення: 12.05.2026).
5. Uchoose. Квіз: Демократія. *Uacrisis.org*. URL: <https://uchoose.uacrisis.org/kviz-demokratiya/> (дата звернення: 12.05.2026).
6. ZN.UA. Демократія у світі лишається під загрозою (дослідження The Economist). 2023. 2 лютого. URL: <https://zn.ua/ukr/WORLD/popri->

ochikuvannja-situatsija-z-demokratijeju-u-sviti-ne-polipshilas-doslidzhennja-the-economist.html (дата звернення: 12.05.2026).

Аксьонова Віра Ігорівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов, Центральнотукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

ПОЄДНАННЯ НАУКОВОЇ ІННОВАЦІЇ З ВИСОКОЮ ПАТРІОТИЧНОЮ СВІДОМІСТЮ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

*«XXI століття буде століттям гуманітарних знань або... його не буде взагалі»
К. Леви-Строс*

XXI століття позначене перетворенням інформаційного суспільства у суспільство знань, що обумовлює турботу про майбутнє інтелектуального ресурсу нації, та розвиток освіти задля забезпечення розвитку наук [3]. Відповідно до указу президента України № 722 про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, пріоритетним напрямом курсу стає ідея «забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж всього життя для всіх» [12]. Програма навчальної дисципліни «Філософія науки», що розрахована на здобувачів вищої освіти за третім освітньо-науковим рівнем «доктор філософії», націлена на аналіз основних світоглядних та методологічних проблем, які виникають у науці на сучасному етапі її розвитку, та на отримання уявлень щодо тенденцій історичного розвитку науки – у яких раціональна філософія виконує не лише методологічну, а й прогностичну функцію, сприяє формуванню стратегічного мислення. У цілому вивчення дисципліни «Філософія науки» дає можливість майбутнім докторам філософії синтезувати набуті знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття та світорозуміння з метою створення теоретико-методологічного підґрунтя авторських наукових досліджень.

Гуманітарна складова сучасної філософської освіти є суттєвою рисою сучасної вищої освіти [2]. Філософія освіти зосереджена на структурно-логічному аналізі феномену гуманізму та патріотизму, формуванні національної ідентичності за допомогою критичного мислення та інформаційної гігієни в умовах повномасштабної війни на території України [10].

Масова діджиталізація українського суспільства, активний розвиток науково-технічного прогресу та його ефективна інтеграція в усі сфери соціокультурної та соціально-економічної діяльності держави зумовила необхідність набуття медіазнань щодо всіх видів діяльності, зокрема науково-освітньої. Необхідно враховувати вплив медіа на формування медіакультури та інформаційну безпеку у воєнний час [5]. Саме тому медіакультура є складовою підготовки здобувачів вищої освіти за третім освітньо-науковим рівнем «доктор філософії». Мислення виступає тут як унікально-креативний інструмент

З М І С Т

<i>Борінштейн Євген Русланович</i>	5
РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ОСВІТИ: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ СКЛАДОВІ	
<i>Азовський Тимур Ігорович, Петінова Оксана Борисівна</i>	8
ІНФОРМАЦІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК УМОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТІЇ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна</i>	10
ПОЄДНАННЯ НАУКОВОЇ ІННОВАЦІЇ З ВИСОКОЮ ПАТРІОТИЧНОЮ СВІДОМІСТЮ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
<i>Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	14
ЕТИЧНА СКЛАДОВА ЕКЗИСТЕНЦІАЛІВ БУТТЯ	
<i>Борінштейн Євген Русланович, Калаєва Каміла Севастянівна</i>	16
ТЕОРІЯ І СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА LIBERAL ARTS: ЯКІСНА ОСВІТА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Борінштейн Євген Русланович, Фільварська Валерія В'ячеславівна</i>	19
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	
<i>Башавець Наталія Андріївна, Бугайчук Іван Юрійович</i>	23
ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНИХ УЧНІВ СТАРШИХ ПРОФІЛЬНИХ КЛАСІВ ДО ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Брайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	26
ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ	
<i>Глушенко Олександр</i>	28
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ В УМОВАХ АЛГОРИТМІЧНОГО КОНТРОЛЮ: АСИМЕТРІЯ ЦИФРОВОЇ ВИДИМОСТІ В УКРАЇНІ	
<i>Гончарова Ольга</i>	30
ПЛАСТИКА ЛЮДИНО-МІРНОСТІ ЯК МЕТАКОГНІТИВНА ОСНОВА ОСВІТИ В УМОВАХ ФАЗОВОГО ПЕРЕХОДУ ДО МЕТАКЛАСИЧНОЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ	
<i>Гоцуляк Катерина</i>	34
ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ЗМІН	
<i>Добролюбська Юлія Андріївна</i>	36
МУЗЕЙ ЯК АГЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ У ПРАЦЯХ Р. САНДЕЛЛА	
<i>Карастан Сергій</i>	38
РОЛЬ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОДОЛАННІ ТІНЬОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАКТИК У СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Коба Олег, Тодоров В'ячеслав</i>	40

Збірник матеріалів

XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

«ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.:
(0482) 732-09-52